

KÜTAHYA SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ YÖNERGESİ
(30.09.2026 tarih ve 11/01 sayılı senato kararı ile yürürlüğe girmiştir.)

BİRİNCİ BÖLÜM

Başlangıç Hükümleri

Amaç

MADDE 1– (1) Bu Yönergenin amacı; Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi bünyesinde yürütülen bilimsel araştırma, yayın ve akademik değerlendirmelerde uyulması gereken etik ilkeleri belirlemek ve Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu oluşumu, görevleri ve çalışma usullerini düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2– (1) Bu Yönerge;

- a) Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi mensuplarınca veya dışarıdan atama başvurusu yapanlarca yapılan her türlü bilimsel araştırma ve çalışmalar ile gerçekleştirilen bilimsel etkinlikler, desteklenen veya yürütülen bilimsel araştırma-geliştirme projeleriyle ilgili araştırma etiği konularını,
- b) Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi'nin her çeşit basın, görsel ve işitsel yayın organları ile Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi dışındaki diğer yayın organlarında yayımlanan ya da yayımlanmak üzere gönderilmiş olan ve ilgisi bulunan her tür yayına dair yayın etiği sorunlarını,
- c) Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi'nin desteğinden yararlanmakta olan ya da yararlanmak üzere başvuran öğretim elemanları ya da araştırmacı kişi ve kuruluşlarla ilgili akademik etik konularının değerlendirilmesi işlemlerini kapsar.

(2) İnsan ve hayvan üzerinde müdahale niteliği taşıyan bilimsel çalışmalar bu Yönergenin kapsamı dışındadır.

Dayanak

MADDE 3– (1) Bu Yönerge, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 42. ve 65. maddeleri ile Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4– (1) Bu Yönergede geçen,

- a) BAYEK: Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunu,

- b) Etik İhlal: Bilimsel araştırma, yayın ve akademik değerlendirmelerde etik ilke ve kurallara aykırı eylemleri,
 - c) Rektör: Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Rektörünü,
 - ç) Sekreteryay: Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hukuk Müşavirliğini,
 - d) Senato: Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Senatosunu,
 - e) Üniversite: Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesini,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Bilimsel Araştırma, Yayın ve Akademik Değerlendirme Temel İlkeleri

Temel Etik İlkeler

- MADDE 5–** (1) Bilimsel araştırmalarda veriler bilimsel yöntemlerle elde edilir, sonuçlar saptırılamaz ve elde edilmemiş bulgular araştırma sonucu gibi gösterilemez.
- (2) Sağlık bilimleri odaklı araştırmalarda Helsinki Bildirgesi ve ilgili yasal mevzuat hükümleri uyarınca katılımcı gizliliği esastır.
- (3) Bilimsel çalışmalarda katılımcıların rızası alınır. Araştırmacılar, yapılan araştırma ile ilgili muhtemel zararlı uygulamalar konusunda ilgilileri bilgilendirmek ve uyarmakla yükümlüdür.
- (4) Bilimsel yayınlarda, çalışmaya aktif katkı sağlamayan kişiler yazar olarak gösterilemez, yararlanılan kaynaklara usulüne uygun atıf yapılması zorunludur.
- (5) Akademik ilerleme ve ödöl jürilerinde değerlendirmeler yalnızca bilimsel liyakat kriterlerine göre yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Etik İhlali Sayılan Eylemler

Etiğe Aykırı Eylemler

MADDE 6– (1) Bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı eylemler şunlardır:

- a) İntihal: Başkalarının özgün fikirlerini, metotlarını, verilerini veya eserlerini bilimsel kurallara uygun biçimde atıf yapmadan kısmen veya tamamen kendi eseri gibi göstermek.
- b) Sahtecilik: Bilimsel araştırmalarda gerçekte var olmayan veya tahrif edilmiş verileri kullanmak.
- c) Çarpıtma: Araştırma kayıtları veya elde edilen verileri tahrif etmek, araştırmada kullanılmayan cihaz veya materyalleri kullanılmış gibi göstermek, destek alınan kişi ve kurumlara desteklerinin mahiyetini yanlış aksettirmek, araştırma hipotezine uygun olmayan verileri değerlendirmeye

almamak.

ç) Tekrar yayım: Mükerrer yayınlarını akademik atama ve yükselmelerde ayrı yayınlar olarak sunmak.

d) Dilimleme: Bir araştırmanın sonuçlarını, araştırmanın bütünlüğünü bozacak şekilde ve uygun olmayan biçimde parçalara ayırıp birden fazla sayıda yayımlayarak bu yayınları akademik atama ve yükselmelerde ayrı yayınlar olarak sunmak.

e) Haksız yazarlık: Aktif katkısı olmayan kişileri yazarlar arasına dâhil etmek veya olanları dâhil etmemek, yazar sıralamasını gerekçesiz ve uygun olmayan bir biçimde değiştirmek, aktif katkısı olanların isimlerini sonraki baskılarda eserden çıkartmak, aktif katkısı olmadığı halde nüfuzunu kullanarak ismini yazarlar arasına dâhil ettirmek.

(2) Diğer etik ihlalleri şunlardır: Destek alınarak yürütülen araştırmalar sonucu yapılan yayınlarda destek veren kişi, kurum veya kuruluşlar ile onların katkılarını belirtmemek, henüz sunulmamış veya savunularak kabul edilmemiş tezleri veya çalışmaları sahibinin izni olmadan kaynak olarak kullanmak, insan ve hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalarda etik kurallara uymamak, yayınlarında hasta haklarına saygı göstermemek, hakem olarak incelemek üzere görevlendirildiği bir eserde yer alan bilgileri yayımlanmadan önce başkalarıyla paylaşmak, bilimsel araştırma için sağlanan veya ayrılan kaynakları, mekânları, imkânları ve cihazları amaç dışı kullanmak, dayanaksız, yersiz ve kasıtlı olarak etik ihlal isnadında bulunmak, bilimsel bir çalışma kapsamında yapılan anket ve tutum araştırmalarında katılımcıların açık rızasını almadan elde edilen verileri yayımlamak, araştırma ve deneylerde hayvan sağlığına ve ekolojik dengeye zarar vermek, araştırmalarda yazılı olarak açık rıza almak kaydıyla elde edilen verileri çalışmanın amacına aykırı bir şekilde kullanmak.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BAYEK Oluşumu, Görevleri, Toplantı Usulü ve Çalışma Esasları

BAYEK oluşumu

MADDE 7 – (1) BAYEK, Üniversitenin profesör unvanına sahip öğretim üyeleri arasından ve Rektör tarafından seçilen yedi üyeden oluşur.

(2) Gerekli görülmesi halinde çalışmaların verimliliğini sağlamak amacıyla farklı bilim alanları için farklı bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulları oluşturulabilir.

(3) Hakkında etik ihlalinde bulunduğu dair kesinleşmiş adli veya idari karar bulunanlar ile etik ihlali nedeniyle disiplin cezası almış olanlar üye olarak görevlendirilemez.

(4) Üyelerin görev süresi iki yıldır. Süresi biten üye yeniden seçilebilir. Üyelerden birinin görev süresi dolmadan ayrılması halinde, yerine aynı usulle yeni üye görevlendirilir. Görevlendirilen üye, yerine görevlendirildiği üyenin görev süresini tamamlar.

(5) İzinsiz ve özürsüz olarak üst üste üç toplantıya katılmayan veya bir yılda en az altı toplantıya katılmayan üyenin üyeliği kendiliğinden sona erer.

(6) BAYEK Başkanı, Rektör tarafından atanır. BAYEK Başkanı, kendi kurulu içinden bir üyeyi başkan yardımcısı olarak belirler. Başkanın görevi sona erdiğinde başkan yardımcısının da görevi sona erer.

(7) BAYEK sekreteryası, Üniversite Hukuk Müşavirliği tarafından yürütülür.

BAYEK Görevleri

MADDE 8– (1) BAYEK'in görevleri şunlardır:

a) Etik ihlal iddialarını incelemek, Rektörlük aracılığıyla gerektiğinde bilirkişi veya uzman görüşü almak, ilgili kişi ve kurumlarla yazışmalar yapmak, bilgi istemek ve inceleme kapsamında gerekli diğer işlemleri yapmak,

b) İnceleme sonucunda alınan kararları Rektöre sunmak,

c) Akademik, araştırma ve yayın etiği konularında muhtemel etik dışı eylemleri ortadan kaldırmak için eğitici faaliyetler düzenlenmesini sağlamak üzere Rektöre önerilerde bulunmak,

ç) Üniversite bünyesinde yürütülen veya desteklenen bilimsel araştırma ve yayın faaliyetlerini etik ilkeler doğrultusunda incelemek, görüş bildirmek ve onay vermek.

Toplantı usul ve esasları

MADDE 9– (1) BAYEK, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve kararlarını üye tam sayısının salt çoğunluğu ile alır.

(2) Başkanın katılmadığı toplantılara başkan yardımcısı başkanlık eder.

(3) BAYEK üyeleri, kendileriyle, kendilerinin daha önce birlikte çalışma yaptıkları kişilerle ve etik ihlalde bulunduğunu iddia ettikleri kişilerle ilgili etik ihlali iddialarının görüşüldüğü toplantılara katılamazlar.

(4) BAYEK incelemelerini bizzat yürütür, ancak gerektiğinde alanında uzman bilirkişilerden veya uzmanlardan görüş alabilir. İlgilinin çalıştığı bilim alanında öğretim üyesi bulunmaması halinde, en yakın bilim alanında çalışan öğretim üyeleri arasından bilirkişi görevlendirilebilir. Etik ihlal iddiasının hukuki anlam ve kapsamına ilişkin olarak bir hukukçu bilirkişi de görevlendirilebilir. Birden fazla bilirkişi atanması halinde her bilirkişi ayrı rapor tanzim eder.

(5) İlgilinin lisansüstü tez danışmanları, doçentlik jürilerinde görev almış öğretim üyeleri, ilgilinin kendi üniversitesinde görev yapan öğretim üyeleri, eşi, üçüncü dereceye kadar (üçüncü derece dâhil) kan veya sıhrî hısımları ile aralarında husumet bulunan kişiler bilirkişi veya uzman olarak görevlendirilemez.

(6) Bilirkişiler dosya kendilerine ulaştığı andan itibaren en geç bir ay içinde konuya ilişkin raporunu hazırlar ve sunarlar, bu süre bir defaya mahsus olmak üzere en çok bir ay uzatılabilir.

Çalışma esasları

MADDE 10– (1) Etik ihlali iddiaları yazılı olarak Üniversiteye başvuru suretiyle yapılır. Şikayet ve ihbar dilekçelerinde iddiaların somut kanıtlara dayanması zorunludur.

(2) Üniversiteye ulaşan iddialar ve belgeler Rektörlük tarafından BAYEK'e iletilir. BAYEK, her başvuru için ayrı bir dosya açarak inceleme yapar.

(3) Üniversiteye gönderilen şikâyet dilekçelerinde kişilerin doçentlik başvuru sürecinin devam ettiğinin belirtilmesi halinde, şikayet edilenlerin doçentlik başvurularının devam edip etmediği Rektörlük aracılığıyla Üniversitelerarası Kurul Başkanlığından derhal sorulur. Sürecin devam ettiğinin anlaşılması halinde başvuru dosyası Üniversitelerarası Kurul Başkanlığına gönderilir.

(4) BAYEK incelemelerini dosya üzerinden yürütür, gerektiğinde ilgili kişileri, şikayetçiyi veya uzmanları Rektörlük aracılığıyla toplantıya davet ederek bilgi alabilir.

(5) Hakkında inceleme başlatılan kişilere savunma hakkı tanınır, savunma talep yazısının tebliğinden itibaren on beş gün içinde savunma verilmemesi halinde mevcut kanıtlara dayanılarak karar verilir.

(6) Alınacak kararlar BAYEK bünyesinde tartışmaya açıldıktan sonra oylanır ve üyelerce imzalanır. Karara muhalif kalan üye karşı oy gerekçesini yazmak zorundadır.

(7) BAYEK tarafından alınan nihai kararlar inceleme raporu niteliğinde olup onaylanmak veya başka bir karar alınmak üzere Rektöre sunulur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Disiplin İşlemleri, Gizlilik ve Son Hükümler

İdari tedbirler

MADDE 11– (1) Bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı eylemlerde bulunduğu tespit edilen kişiler hakkında ilgili mevzuat uyarınca gerekli disiplin, hukuki ve cezai işlemler Üniversite tarafından yapılır.

(2) Etiğe aykırı davranışı kanıtlanan öğretim elemanları ve araştırmacılara fiilin ağırlığına göre aşağıdaki idari tedbirlerin bir kısmı veya tamamı önerilir:

a) Etiğe aykırı davranışı tespit edilen araştırmacı veya araştırmacıların yürütmekte oldukları projeler iptal edilir veya proje başvuruları işleme alınmaz.

b) Üniversite dergilerinde yayınlanmış makalelerden yayın etiğine aykırı hususlar içerdiği ispatlananlar geri çekilmiş sayılır ve bu husus dergide gerekçesi ile birlikte açıklanır.

c) Etiğe aykırı davranışı ispatlanan araştırmacılar, yazarlara veya destek başvurusu sahiplerine karar tarihinden başlayarak üç yıla kadar Üniversite birimlerince herhangi bir destek verilmez. Bu kişiler aynı süreyle Üniversitenin, dergi ve kitaplarında yayın yapamaz, düzenlenen ya da desteklenen toplantılarında sunumda bulunamaz ve herhangi bir kurul veya komisyonunda görev alamazlar.

ç) Tespit edilen etik ihlalleri ve bunların niteliği, etiğe aykırı davranışı ispatlanan araştırmacı, yazar veya destek başvurusu sahiplerinin birim, kurum veya kuruluşlarının yanı sıra ilgili meslek kuruluşlarına, fon sağlayan veya destek veren kişi ve kurumlara, ilgili kongre ve sempozyum düzenleme kurullarına, etiğe aykırı yayının yapıldığı dergi editörüne ve benzeri kişi ve kuruluşlara Rektörlük tarafından yazılı olarak bildirilir.

d) Etiğe aykırı davranışta bulunanlar karar tarihinden başlayarak bir yıldan beş yıla kadar süreyle Üniversite bünyesinde lisansüstü düzeyde yeni bir danışmanlık görevi ve yüksek lisans ve/veya doktora jürisi görevi üstlenemezler.

(3) BAYEK tarafından asılsız ve kasıtlı etik ihlali isnadında bulunduğu tespit edilen kişiler hakkında da gerekli hukuki işlemler başlatılır.

Gizlilik

MADDE 12– (1) Etik ihlali iddialarına ilişkin inceleme tamamlanıncaya kadar sürecin gizliliği esastır. Bu süreçte ihbarda bulunan kişinin ve hakkında inceleme yapılanın kimlik bilgileri titizlikle korunur.

(2) BAYEK toplantıları gizli oturumlarla yapılır. Alınan kararlar, BAYEK yazışmaları ve dosya içerikleri, yasal zorunlu kılar veya incelemenin gerektirdiği haller haricinde ilgili kişi ve makamlar dışında kimseyle paylaşılmaz. BAYEK üyeleri ve süreçte görev alan bilirkişiler, görevleri sebebiyle edindikleri bilgi ve belgeleri gizli tutmakla yükümlüdür.

Yürürlük

MADDE 13– (1) Bu Yönerge, Senato tarafından kabul edildięi tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 14– (1) Bu Yönerge hükümlerini Rektör yürütür.